

Skriftlige indlæg fra Det Økonomiske Råds medlemmer

På de følgende sider er gengivet skriftlige indlæg fra medlemmer af Det Økonomiske Råd. Følgende medlemmer har ønsket at give skriftlige bidrag:

Økonomiministeriet	308
Finansministeriet	310
Miljø- og Energiministeriet	312
Danmarks Nationalbank	314
Dansk Arbejdsgiverforening	315
Landsorganisationen i Danmark	316
Specialarbejderforbundet i Danmark	318
Dansk Industri	321
Håndværksrådet	323
Landbrugsraadet, Dansk Familie Landbrug og Danske Andelsselskaber	325
Det Danske Handelskammer	327
Dansk Handel & Service	330
Finansrådet	332
Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd	333
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	335
De kommunale organisationer	337
Særlig sagkyndig, Finn R. Førsund	338

Økonomiministeriet

Der er generelt tale om en interessant og fyldig rapport, som Formandskabet har udarbejdet.

Konjunktursituationen og den økonomiske politik

Formandskabet har foretaget en væsentlig revurdering af konjunkturbilledet siden sidste konjunkturvurdering. Væksten for i år forventes nu kun at blive godt halvdelen af, hvad man forventede i november. Det overordnede billede, der nu tegnes, ligger på linie med den seneste vurdering i Økonomisk Oversigt: Lavere vækst i år, og en højere vækst næste år.

Vurderingen af udsigterne for i år forekommer dog lidt vel pessimistiske, også i lyset af de seneste oplysninger om beskæftigelsesvæksten i 1 kvartal i år.

Den aktuelle finanspolitik vurderes at være passende, men Formandskabet advarer samtidig om, at produktionen ligger tæt på kapacitetsgrænsen, og at der derfor ikke er plads til yderligere lempelser af finanspolitikken. Det er vurderinger, som Økonomiministeriet deler.

Formandskabet påpeger også vigtigheden af, at arbejdsmarkedspolitikken ikke slækkes, og understreger sammenhængen mellem rådighedsforpligtigelse, aktivering og dagpenge-satser. Der er næppe tvivl om at fortsatte incitamenter til at arbejde og dygtiggøre sig - også i lyset af det pressede arbejdsmarked - er meget vigtige for mulighederne for at sikre en fremtidig vækst i beskæftigelse og produktion.

Udfordringer for skattesystemet

Formandskabet har foretaget en grundig analyse af skattesystemet. Analysen belyser centrale problemstillinger, der altid må indgå i overvejelser om omlægninger af skattesystemet. Der rejses mange forhold, som kan diskuteres og regeringen har jo nedsat et særligt ekspertudvalg, der også ser på skattesystemet.

Formandskabets vurdering af, at skattesystemet ikke bare står over for et ydre, men også et indre pres forekommer korrekt. Sikring af et højt arbejdsudbud er af afgørende betydning for at kunne håndtere de fremtidige udfordringer. Formandskabet præsenterer i den forbindelse en række interessante analyser, der peger på, at der vil være signifikante udbudseffekter af at hæve grænserne for top og mellemskat. Disse større effekter skal ses i sammenhæng med, at over 40 pct. af de fuldtidsbeskæftigede i dag betaler topskat.

Fagligt kan størrelsen af disse udbudseffekter diskuteres. Formandskabet baserer sig på data fra 1996. Siden da er der kommet betydeligt flere topskatteydere til. Pinsepakkens

afskaffelse af muligheden for at fratække indbetalinger til kapitalpensioner i topskatten samt afskaffelse af bundfradraget for positiv kapitalindkomst betød, at antallet af topskatteydere steg med 170.000 personer fra 1998 til 1999. Beregninger baseret på oplysninger i Økonomiministeriets lovmodel 2001 med nogenlunde samme forudsætninger giver større udbuds-effekter.

Det kunne imidlertid have været ønskeligt, at Formandskabet i rapporten stærkere havde fremhævet, at der ikke er nogen "nemme løsninger" vedr. skattelettelser. Udbudseffekter er af en mere langsigtet karakter og dermed også finansieringsbidraget, der først kommer gradvist over tid. Ufinansierede skattelettelser på kort og mellemlangt sigt vil indebære en mindre gældsnedbringelse til skade for de kommende generationer. Strukturændringer af skattesystemet må derfor indgå i en mellemfristet økonomisk strategi, jf regeringens *Danmark 2010 - en holdbar fremtid*.

Det er samtidig klart, at ved vurderingen af sådanne strukturændringer i indkomstskattesystemet må der også indgå andre forhold, herunder ikke mindst hensyn til den ønskede indkomstfordeling.

Formandskabet har en grundig gennemgang af beskatningen af forskellige former for kapitalindkomst. Det påpeges korrekt, at der er betydelig spredning i beskatningen af opsparing. Formandskabet foreslår i den forbindelse at hæve pensionsafkastbeskatningen og samtidig sænke den øvrige kapitalindkomstbeskatning til et fælles niveau i størrelsesordenen 20-25 pct.

Det må i den forbindelse fremhæves, at den lempeligere beskatning af pensionsopsparing har sammenhæng med, at give tilstrækkelig tilskyndelse til at midlerne bindes i en meget lang periode, og at pensionsopsparingen indgår som et væsentligt supplement til den offentlige folkepension. Det stigende antal ældre og det relativt høje skattetryk gør ikke disse forhold af mindre vigtig betydning.

Hertil kommer, at Formandskabet overser problematikken omkring pensionsinstitutternes rentegarantier, som ellers var genstand for betydelig udredningsarbejde sidste år og også lå til grund for Folketingets ændring af pensionsbeskatningen i december 2000. En forhøjelse af pensionsbeskatningen vil gøre det vanskeligt for pensionsinstitutterne at overholde rentegarantierne. Konsekvenserne ville være betydelige for kapitalmarkedet og kan skabe betydelig usikkerhed hos opsparerne. De japanske erfaringer i den sammenhæng er ikke uvæsentlige.

Boligmarkedet

Formandskabet har lavet en grundig analyse af boligmarkedet og samspillet mellem ejer- og lejeboligmarkedet. Det er velkendt, at boligmarkedet kunne være mere velfungerende,

og at reguleringen af lejeboligmarkedet også har effekter på ejerboligmarkedet i form af højere priser for ejerboliger. Boligreguleringen er et emne, der gennem tiderne har været genstand for grundige analyser, jf. fx den såkaldte Ølgaard-rapport. Formandskabet analyserer bl.a. som noget nyt virkningerne på indkomstfordelingen.

Der ses endvidere på spørgsmålet om neutralitet i forholdet mellem de forskellige boligformer. Analyserne i kapitlet giver det indtryk, at ejerboligen er mindst lige så subsidieret som almene boliger, hvilket forekommer overraskende. Når der opføres en almen bolig til fx 1 mill. kr. vil kapitalværdien af den offentlige støtte over de første 30 år udgøre ca. 400.000 kr., altså en støtte på ca. 40 pct. For andelsboliger er støtten ca. 20 pct. Der er altså et større støtteelement i almene boliger end i andelsboliger. Det er også større end begunstigelsen af ejerboliger.

Begunstigelsen af ejerboligen, der er reduceret med pinsepakken, sker iflg. Formandskabet via en for lav ejendomsværdibeskatning. Ejendomsværdibeskatningen skal iflg. Formandskabet være ca. 2 pct., hvilket skulle sikre neutralitet i beskatningen i forhold til andre former for opsparing.

Formandskabets beregninger forekommer imidlertid at overvurdere begunstigelsen af ejerboliger. Beregningen bygger bl.a. på antagelsen om, at den kommunale grundskyld fuldt ud kapitaliseres i grundpriserne. Historisk set har grundpriserne fulgt boligpriserne tæt og har endvidere heller ikke været karakteriseret ved markant større udsving end ejerboligpriserne. Det tyder på, at kapitaliseringsantagelsen ikke holder fuldt ud, og at mængden af jord til boligbyggeri faktisk ikke er givet. Hvis den kommunale grundskyld alternativt medtages på linje med ejendomsværdibeskatningen, er den nuværende beskatning af ejerboliger nogenlunde neutral i forhold til fx beskatningen af aktier og obligationer.

Det skal endvidere bemærkes, at der i dag er betydelig progression i ejendomsværdibeskatningen. Formandskabet foreslår i øvrigt dette ændret som del af en samlet ændring af boligbeskatningen, hvor der for alle boligtyper indføres beskatning.

Finansministeriet

Rapporten tegner et billede af *dansk økonomi* i en god balance. Der anlægges den rimelige vurdering, at finanspolitikken aktuelt er passende. Det anbefales endvidere at fortsætte indsatsen med at forbedre arbejdsmarkedet.

På det overordnede plan gives et rimeligt billede af udfordringerne for *skattesystemet*

med hensyn til internationalisering og arbejdsudbud.

Analysen bekræfter, at de seneste 15 års skattereformer har trukket i den rigtige retning ved at begrænse særordninger og fradrag, sikre en mere ensartet beskatning af sammenlignelige indkomster og nedsat marginalskatten af arbejdsindkomst. Det bekræftes også, at der kan være effektivitetsgevinster ved yderligere omlægninger af beskatningen.

Der opereres med en "selvfinansieringsgrad" om de beregnede afledte finansvirkninger af større arbejdsudbud ved lavere marginalskat. Det burde være understreget tydeligere – f.eks. ved i stedet at regne eksemplerne igennem på det faktiske skattesystem – at beregningerne forudsætter selektive skattelettelser til kun erhvervsaktive og at resultaterne derfor er svære at fortolke.

Rapporten anbefaler ikke, at finanspolitikken tilrettelægges i tiltro til forventede dynamiske virkninger, og det er der heller ikke vellykkede eksempler på. Et bedre udgangspunkt er at gunstige finansvirkninger skal vurderes på størrelsen af de indtægter, der faktisk vil blive konstateret. Det skal også erindres, at udfordringen på længere sigt snarere bliver at forebygge et yderligere fald i arbejdstiden - og på en måde, der samtidig understøtter finanspolitikens langsigtede holdbarhed.

Rapporten gentager tidligere anbefalinger om et målrettet beskæftigelsesfradrag, men uden at analysere spørgsmålet nærmere. Synspunktet hænger ikke godt sammen med hverken anbefalingen om at undgå særordninger eller påpegningen af negative virkninger af højere marginalskat.

Det skal erindres, at hvor manglende symmetri i kapitalindkomstbeskatningen er virkelig skadelig er, hvis der kan drives arbitrage ved at trække renter fra til en høj sats og købes afkast til en meget lavere skat. Sådanne problemer er overvejende løst med skattereformerne.

Det anbefales at straksbeskatte indbetalinger til pensionsordninger. Mens det naturligvis er korrekt, at beskatningstidspunktet ikke generelt kan være afgørende for fordelingen ved pensionsopsparing savnes en analyse af bl.a. de meget omfattende overgangsordninger og tilpasninger af samspillet med de offentlige ydelser m.v. som ville være konsekvensen af at flytte beskatningstidspunktet, givet at systemet har udviklet sig som det har.

Det kan oplyses, at Finansredegørelse 2001 ikke drøftede dette spørgsmål, og at den efterfølgende diskussion byggede på en fri mediefortolkning af et stykke teknisk

dokumentation for redegørelsens fremskrivning.

Rapporten giver en omfattende analyse og kritik af *boligmarkedet* med påpegning af store subsidier til både ejere og lejere og en betydelig ineffektivitet i allokeringen af boliger.

Det fremgår, at subsidiernes værdi tilfalder beboerne nogenlunde proportionalt med indkomsten. Ud over historiske traditioner må lovgivningens rationale derfor søges i en opfattelse af boligforbrug som mere samfundsmæssigt fordelagtigt end andet forbrug.

Der argumenteres for at disse hensyn er aftagende i takt med samfundets velstand, og skal ses i forhold til allokeringsproblemer og forvriddningstab af ekstraskatten som følge af udgifter og provenutab ved boligsubsidieringen.

Trods alt er subsidieringen i dag dog lavere end tidligere.

Miljø- og Energiministeriet

Konjunkturvurderingen

Det traditionelle kapitel om konjunkturerne, der også indeholder en vurdering af den aktuelle økonomiske politik, beskæftiger sig ikke med, hvordan den aktuelle og forventede økonomiske udvikling påvirker miljøet og udnyttelsen af naturressourcerne. Det er min opfattelse, at formandskabet bør overveje, om og hvordan man i fremtiden kan foretage en systematisk overvågning af sammenhængen mellem den økonomiske udvikling og miljøpåvirkningen.

Økonomiministeriet har i Økonomisk Oversigt længe rapporteret og kommenteret nogle få miljøindikatorer sammen med økonomiske nøgletal. I den seneste udgave af Økonomisk Oversigt (maj 2001) omtales regeringens forslag til en strategi for bæredygtig udvikling. OECD planlægger nu - i øvrigt på dansk foranledning - at indarbejde rapportering af miljøindikatorer m.m. i sine landevurderinger, der hidtil primært har fokuseret på økonomien. Endelig er miljømæssige overvejelser efterhånden stærkt integreret i den almindelige økonomiske politik, jf. f.eks. de grønne afgifter.

Såfremt formandskabet ønsker at undersøge mulighederne nærmere vil Miljø- og Energiministeriet gerne bidrage til arbejdet med henblik på, at miljøpåvirkninger kan indgå i fremtidige konjunkturvurderinger.

Udfordringer for skattesystemet

Som formandskabet nævner, er der nedsat et tværministerielt udvalg, der skal komme med forslag til en ny energiressourcebeskatning i efteråret 2001. Jeg skal derfor kun komme med nogle få bemærkninger om beskatningen.

I lyset af de gentagne nedsættelser af selskabsskatten er der behov for en ajourføring af de økonomiske vilkår for nye tilladelser med henblik på et større provenu til staten.

En eventuel skærpelse af beskatningen for alle selskaber, der opererer i Nordsøen, bør gennemføres i en balance mellem på den ene side hensynet til at vilkårene for efterforskning og indvinding på dansk område forsat er konkurrencedygtig med andre dele af Nordsøen - også når der tages hensyn til geologien og på den anden side det samlede "Government Take".

Der er god fornuft i at arbejde på en sådan ændring i beskatningen, men når formandskabet henviser til en norsk udredning og på grundlag af den anbefaler, at kulbrinteskatten samt produktions- og rørledningsafgiften erstattes af en såkaldt neutral kapitalindkomstskat oven på den eksisterende selskabsskat, kræver det en kommentar. Det aktuelle norske lovforslag følger nemlig ikke denne konstruktion, idet der har været markant modstand mod den neutrale kapitalindkomstskat i norsk industri. Da vi må sikre, at efterforskning og indvinding på dansk område forsat er konkurrencedygtig, bør vi notere os dette og søge en anden løsning, der sikrer en fornuftig sammenhæng mellem ekstraordinære indtægter og statens rimelige andel heraf.

Formandskabet berører kort de grønne afgifter og afviser i den forbindelse, at der som hovedregel kan indhøstes en såkaldt dobbeltdividende. Jeg er enig i, at grønne afgifter først og fremmest skal begrundes med virkningen på miljøet. Her er brugen af grønne afgifter også helt velbegrundet. Formandskabet kommer ikke nærmere ind på, hvordan grønne afgifter bør indgå i eventuelle kommende skatteomlægninger. Det er min opfattelse, at der forsat vil være et aktivt behov for grønne afgifter som et meget effektivt instrument i miljøpolitikken i takt med en skærpelse af miljøkravene i de kommende år.

Boligmarkedet – skævt og ineffektivt

Jeg er enig med formandskabet i, at boligmarkedet spiller en central rolle i velfærdsstaten og den danske økonomi, og at offentlig indblanding derfor på mange områder er velbegrundet – som det f.eks. er tilfældet med planlovgivningen.

Kapitlet om boligmarkedet vedrører ikke direkte Miljø- og Energiministeriets ressortområde, men på baggrund af og i forlængelse af anbefalingerne fra formandskabet rejser der sig en række spørgsmål, som angår Miljø- og Energiministeriets område.

Den foreslåede liberalisering af boligmarkedet vil ifølge oplægget føre til kraftige stigninger i huslejen i private udlejningsboliger i de større byer - særligt i hovedstadsområdet - og andre steder i landet vil der være mindre eller ingen stigninger. I Københavns Amt forventes der stigninger på i gennemsnit 96 pct.

I den forbindelse rejser der sig spørgsmål, som ikke er belyst, det gælder f.eks. mulige konsekvenser for befolkningssammensætningen i visse boligområder og konsekvenser for boligbyggeriets omfang og sammensætning. Begge har betydning den lokale planlægning.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at Miljø- og Energiministeriet har et tæt samarbejde med By- og Boligministeriet - bl.a. med henblik på at bidrage til en bæredygtig byudvikling og til at by- og boligpolitikken også inddrager de planlægningsmæssige aspekter.

Danmarks Nationalbank

Konjunkturvurderingen giver ikke anledning til mange bemærkninger. Rådets prognose er lidt mere pessimistisk end Økonomiministeriets, men fundamentalt main stream med en kortvarig dæmpning af væksten i 2001 og en tilbagevenden til en vækst på knap to pct.

Samtidig vil man i 2002 igen komme tilbage i en situation, hvor privatforbruget har en betydelig rolle i efterspørgslen efter tre år, hvor forbruget har haft en begrænset rolle i efterspørgslen.

Det er imidlertid åbenbart, at der er betydelige downside risici fra den internationale konjunktur. Risici vi ikke kan se bort fra! Især kan den svagere udvikling i Tyskland vække bekymring såvel som, hvorvidt den amerikanske konjunktur vil udvise den forventede opgang i anden halvdel af 2001.

Særkapitlerne er i denne oversigt vægtige og dækker centrale områder for dansk økonomi. Problemerne fremlægges på en klar måde.

Det er åbenbart, at et højt skattetryk indebærer en række forvridninger, men det bør ikke indebære, at forvridninger accepteres for deres egen skyld. Samtidig må skattesystemet være under permanent eftersyn som følge af ændringer i omgivelserne.

Det er tankevækkende, at en forhøjelse af topskattegrænsen for erhvervsaktive har så væsentlige virkninger for arbejdsudbuddet. Finansieringsbehovet må dog understreges i det omfang, skattelettelserne udstrækkes til ikke-erhvervsaktive, og indtil udbudseffek-

terne har vist sig.

Kapitalindkomstbeskatningen er karakteriseret ved et stort spænd mellem de anvendte satser. Det er vigtigt, at skattereglerne ikke modvirker velfungerende kapitalmarkeder, og derfor ikke giver anledning til skattearbitrage. Pensionsopsparingen beskattes lavt i forhold til andre opsparingsformer. Denne fordel vil blive begrænset ved Rådets forslag om én sats på 20-25 pct. for frie midler.

Innovative forslag til virksomhedsbeskatning må testes i den internationale virkelighed. Vi må nok erkende, at nationale specialiteter – uanset kvalitet – kan være vanskelige at opretholde. Der er kommet et forslag fra den amerikanske finansminister O'Neill om at afvikle selskabsskatten. Hvis det gennemføres i USA, vil det have betydelige konsekvenser for selskabsbeskatningen også uden for USA.

Rådet udsendte i 1970 "Boligmarkedet og boligbyggeriet", der vakte stor opmærksomhed.

Siden den udkom er boligstandarderne fortsat øget, inflationen bragt kraftigt ned med mindre forvridning til følge. Satsen for rentefradrag er mindre, så realrenten efter skat er positiv, hvilket også begrænser forvridningerne. Subsidier og reguleringsgevinster er imidlertid fortsat betydelige. I både 1969 og 1999 angives disse til omkring 3½ pct. af BNP.

Dansk Arbejdsgiverforening

Med det nye diskussionsoplæg følger inden for få uger endnu en nedjustering af udsigterne for de kommende års udvikling i dansk økonomi. Samtidig trækker de fleste prognoseusikkerheder i retning af, at den økonomiske opbremsning kan blive endnu kraftigere. Det vil udhule det i forvejen usikre samfundøkonomiske fundament, som skal bære de kommende årtiers demografiske forskydninger – endda allerede før disse for alvor har sat ind.

Prognosen indebærer faldende privat beskæftigelse, stigende offentlig beskæftigelse og stigende ledighed. Hermed har den private beskæftigelse toppet, så niveauet fra sidste konjunkturtop i 1987 ikke bliver nået i denne omgang. Den negative udvikling i danske virksomheders konkurrenceevne har bidraget til denne udvikling. Det er værd at bemærke, at de foreløbige indikatorer igennem 2000 tyder på, at presset på konkurrenceevnen kan blive endnu større end forudsat af Formandskabet.

Som Formandskabet anfører, så må opbremsningen i økonomien ikke tages som

anledning til at lempe arbejdsmarkedspolitikken - herunder rådighedsreglerne. Efter DA's opfattelse snarere tværtimod.

En omlægning af aktiveringsindsatsen kan kun begrundes, hvis der opnås større beskæftigelseseffekter eller frigøres ressourcer, der kan anvendes bedre til andre formål. Større valgfrihed for den enkelte må ikke føre til, at vilkårene for aktivering bliver mindre håndfaste, og kravet om, at aktivering altid skal være rettet mod arbejdsmarkedets behov, må ikke fraviges. En arbejdsmarkedspolitik, der i højere grad kombinerer en effektiv aktiveringsindsats med klare økonomiske incitamenter - f.eks. i form af en skrå profil i dagpengeydelsen - vil utvivlsomt styrke beskæftigelsesudviklingen.

Selv om DA er skeptisk, vil Formandskabets optimisme omkring effekterne af de seneste justeringer i efterlønsreglerne forhåbentlig vise sig velbegrundet. Grundlaget for at vurdere om efterlønstilgangen er faldet mærkbart er endnu særdeles spinkelt. I det omfang et nyt og lavere tilgangsmønster bider sig fast, vil det netop være udtryk for, at ændrede økonomiske incitamenter virker - endda også blandt arbejdsmarkedets kernetropper: 50-60 årige medarbejdere med gode jobs, indtægter og opsparing.

I forlængelse heraf kan DA fuldt ud tilslutte sig, at personbeskatningen i højere grad indrettes, så det kan betale sig at arbejde frem for at stå uden for arbejdsmarkedet, og så det kan betale sig for den enkelte at øge sin arbejdsindsats. En nedbringelse af de høje marginalsatser for beskæftigede kommer derfor i fokus.

Den skattepolitiske debat, som fylder mere og mere på den politiske dagsorden, bør i endnu højere grad kædes sammen med initiativer til styrkelse af privat produktion og beskæftigelse, en nedbringelse af antallet af offentligt forsørgede og en klar prioritering og håndfast styring af den offentlige beskæftigelses- og udgiftsudvikling.

Som nævnt er der udsigt til nye stigninger i den offentlige beskæftigelse - yderligere 20.000 i løbet af de kommende 3 år - og fald i den private beskæftigelse. I forhold til 1987 bliver det til 50.000 færre privat beskæftigede og 70.000 flere i de offentlige erhverv. Der er derfor et påtrængende behov for en kortlægning af mulige scenarier for den offentlige beskæftigelsesvækst og disses samfundsøkonomiske konsekvenser.

Landsorganisationen i Danmark

Konjunkturvurderingen virker en anelse pessimistisk, idet der forudses lidt lavere privat beskæftigelse og voksende arbejds-løshed. Det forekommer overraskende, at man ligefrem forventer et fald i den private servicebeskæftigelse i 2002, som ellers er vokset hvert eneste år siden 1993, hvor Danmark som bekendt befandt sig i en dyb recession.

Men hvis rapportens prognose bliver aktuel for arbejdsmarkedet, er LO af den opfattelse, at man bør overveje en vis lempelse af finanspolitikken. Der er ingen tegn på, at økonomien er ude over kapacitetsgrænsen, idet inflationspresset er begrænset, og der er store overskud over for udlandet. Opbakningen til en stram finanspolitik i opgangskonjunkturer hænger nøje sammen med viljen til en aktiv linie, hvis beskæftigelsen i de private hjemmemarkedserhverv viser en faldende tendens.

LO deler opfattelsen af, at det danske skattesystem overordnet fremstår som robust til at finansiere fremtidens velfærdssamfund. LO kan også tilslutte sig advarslen mod at afskaffe top-skatten. I forhold til de mere relevante overvejelser om at opjustere progressionsgrænserne for topskat og mellemskat er det nødvendigt at pointere, at der er stor usikkerhed ved de angivne beregninger. Man bør derfor advare mod at foreslå ufinansierede skattelettelser i lyset af regneeksemplerne.

Det er vigtigt at understrege, at kvinders arbejdsudbud formentlig er væsentligt mere følsomt over for ændringer i den disponible indkomst end mænds. Da kvinders indkomster typisk er mindre, taler dette for, at man ikke kun fokuserer på topskattegrænsen, selv om det er her, rapporten finder den største selvfinansieringsgrad. Derudover bemærkes, at man slet ikke har analyseret betydningen af langsommere aftrapning af lønindkomst ved beregning af boligsikring og tilskud til børnepasning som en metode til at nedbringe den sammensatte marginalskat for lavtlønnede.

Hvad angår betragtningerne om ensartet kapitalindkomstsattesats på et lavt niveau, synes der at være tale om et ret teoretisk kapitel. LO kan f.eks. ikke forstå, hvorfor pensionsafkastbeskatningen foreslås hævet, når en meget væsentlig del af denne opsparing foregår som led i overenskomstbestemte ordninger. Alternativet til disse ordninger er ikke fri opsparing men i vid udstrækning også forbrug. Derfor er forvridningerne ved den nuværende beskatning mindre i virkeligheden, og den lave pensionsafkastbeskatning har positiv indflydelse på opsparingen i samfundet.

Et andet problem ved en generelt lavere kapitalindkomstsattesats er, at man især vil begunstige de mest velstillede lønmodtagere og selvstændige, som rapporten selv godtgør har muligheder for at konvertere skattepligtig erhvervsindkomst til lavt beskattet kapitalindkomst.

I kapitlet om boligmarkedet viser tabel III.23, at der findes en række velstillede grupper, som opnår en gennemsnitlig gevinst på 20.800 kr. ved den nuværende regulering i lejeloven. Der er tale om ca. 12 pct. af befolkningen i den bedst stillede tiendedel. På den anden side viser samme tabel, at omkring 60 pct. i de fire nederste deciler opnår en gevinst på gennemsnitlig 7.500 kr. Der er ganske vist tale om et mindre beløb end til de velstillede lejere, men *antallet* af berørte lejere er 20 gange større! Det virker derfor ikke

overbevisende, når man konkluderer, at “reguleringsgevinsterne i høj grad tilfalder de bedst stillede”.

Den samme tabel synes derimod på overbevisende måde at give indtryk af, at ejendomsværdiskatten faktisk belaster de øverste indkomstgrupper mest. Dels er det såkaldte lejeværdisubsidium stigende med indkomsten, dels er antallet af ejere også voksende i indkomstfordelingen. Det er altså ikke kun hensynet til at benytte relativt immobile skattekilder, men også fordelingspolitiske forhold, der taler imod at sænke ejendomsværdiskatten, som det ellers jævnligt hævdes i skattedebatten.

Specialarbejderforbundet i Danmark

Vedr. Konjunkturvurderingen

Det er vanskeligt at være uenig i de brede linjer i DØR’s konjunkturvurdering: Den økonomiske vækst vil blive lavere end i 1990’erne. Jeg deler Formandskabets understregning af den usikkerhed, der er forbundet med vurderingen af den internationale økonomi ikke mindst, hvad USA angår. Beregningerne i det alternative forløb er i denne forbindelse interessante.

Vi er enige i bemærkningerne om finanspolitikken samt, at finanspolitikken skal lempes, hvis konjunkturerne vender.

Formandskabets advarsel mod en lempelse af *rådighedsreglerne* på grund af debatten om at der skal tages udgangspunkt i den enkelte lediges behov og ønsker virker helt malplaceret. Formålet med denne individualisering i modsætning til den udbredte brug af automat-aktivering, er netop at effektivisere arbejdsmarkedspolitikken.

Forslaget om at ændre *dagpengesystemet* til et *årsindkomstmodel-system* tager vi afstand fra. Problemet med arbejdsløsheden er mangel på jobs/uddannelse og ikke dagpengesystemet.

Vedr. Udfordringer til skattesystemet

Udgangspunktet for gennemgangen af væsentlige elementer i skattesystemet er, at det skal gøres mere effektivt og dermed robust set i forhold til udfordringerne som følge af dels internationaliseringen og dels den demografiske udvikling. Et grundlæggende synspunkt er, at der skal en skatteomlægning fra mobile til immobile skatter. Et udgangspunkt jeg overordnet deler.

Hvad angår DØR’s analyse af sammenhængen mellem reduktion af skat på arbejdskraft og arbejdsudbud, har man valgt at benytte en enkelt undersøgelse som grundlag - en

undersøgelse, som må antages at have en vis usikkerhed, bl.a. fordi den – så vidt vi har forstået - er baseret på interviews for så vidt angår arbejdsudbuddet. Hvorvidt der er en positiv eller negativ sammenhæng mellem skat og udbud af arbejdskraft, har indtil nu været et omdiskuteret emne. Med dette valg af undersøgelse, som grundlag for beregningerne over 'selvfinansieringsgrader' af forskellige typer af indkomstskattelettelser, har DØR samtidig *valgt* sammenhæng. En sammenhæng som vi anser for tvivlsom. Hertil kommer, at den højeste selvfinansieringsgrad man når frem til, er 58 pct., som bliver til 87 pct. når de afledte virkninger indregnes. En usikker selvfinansieringsgrad plus afledte virkninger kan således næsten selvfinansiere en forhøjelse af topskattegrænsen. Hvis dette eksempel skal tages for pålydende, ja så betyder det, at usikre dynamiske virkninger skal indregnes som finansieringselement i fremtidige omlægninger af skattesystemet. Er det det DØR foreslår?

Regneeksemplet med forhøjelse af topskattegrænsen må forstås som et konkret politisk forslag, da der samtidig peges på Pinsepakkens progressive fordelingsprofil og på det af DØR tidligere foreslåede *beskæftigelsesfradrag*. Lad mig derfor bemærke: Vi kan i SiD ikke anbefale et sådant forslag. Vi diskuterer gerne omlægninger i skattesystemet. Vort udgangspunkt er, at det skal være omfordelende og mere retfærdigt. Det er DØR's forslag ikke.

For så vidt angår henvisningen til et beskæftigelsesfradrag skal jeg blot anføre, at vi tidligere har taget afstand fra det, bl.a. fordi det diskriminerer personer på overførselsindkomster.

Hvad angår forslaget om en ensartet og lavere *beskatning af kapitalindkomst* (dog ikke for pensionsopsparing) opstilles DØR's ideelle fordring. Bl.a. at beskatningen af pensions-opsparingen skal forhøjes. Argumentet er, at en lavere beskatning ikke øger den samlede opsparing – jeg tror, at DØR overser, at alternativet for hovedparten af vore medlemmer til opsparing i vore kollektive arbejds-markedspensionsordninger ikke er anden opsparing, men forbrug. Alene af den grund er DØR's forslag uacceptabelt. DØR's forslag om at beskatningen skal flyttes fra *pensionsudbetaling* til *pensionsindbetaling* må som minimum forudsætte, at 'gammel' opsparing ikke undgår beskatning. I øvrigt bør en lempelse af kapitalindkomstskatter også ses i en fordelingsmæssig sammenhæng.

DØRs analyser af grænsehandelsproblematikken og migrationen og de konklusioner der drages, kan vi tilslutte os.

Hvad angår forslagene om *forhøjelse af arveafgiften*, samt *modernisering og skærpelse af beskatningen af olie- og gasudvindingen i Nordsøen* er vi enige med DØR.

Vi kan også tilslutte os, at der i forbindelse med en gradvis omlægning af skattesystemet lægges mere vægt på ikke-flytbare skatter, så som ejendomsbeskatningen. Men *hvis* det skal ske, så skal det for det første ske gradvist for ikke at skabe unødigt utryghed og usikkerhed på boligmarkedet og for det andet skal eventuelle ændringer tilpasses den økonomiske situation ikke mindst set ud fra et beskæftigelsessynspunkt.

Det skal dog samtidig understreges, at det danske skattesystem er robust overfor internationaliseringen – det viser DØR's analyse da også, hvorfor en gradvis og social afbalanceret omlægning af skattesystemet ikke er aktuel.

Vedr. Boligmarkedet

Formandskabets *anbefalinger* på boligområdet er usædvanlig vidtgående: Alle restriktioner, reguleringer og subsidier skal afskaffes!!! Problemet er, at DØR på ingen måde anviser en vej fra det nuværende system til det 'frit' boligmarked. Hermed svækker DØR selv sine forslag, ligesom de i øvrigt interessante analyser fortøner sig i forslagernes teoretiske karakter, nemlig *økonomernes drøm om et frit og selvregulerende marked, hvor pris og kvalitet er de eneste parametre*. Forudsætningerne for dette velfungerende og effektive marked, forudsættes opfyldt. Boligkøer, ventelister m.v. vil forsvinde – hvilket jo er uhyre enkelt – da den højere pris (huslejen) gør det umuligt for mange at efterspørge en tilfredsstillende bolig. Boligmangel sættes i gåseøjne. De unge vil blive tvunget til at blive boende længere hos deres forældre – de vil ikke have noget valg.

Denne totale deregulering indebærer et frit boligmarked med to sektorer: Ejerboliger og lejeboliger. Den almennyttige boligsektor, med det særkende den har, vil forsvinde. Hvordan man skal løfte boligsociale problemer, fremgår ikke med nogen form for tydelighed.

Hvordan vil nybyggeriet blive påvirket, når efterspørgslen – isoleret set - vil falde som følge af højere huslejer og lavere ejendomspriser. Det berøres ikke. Og så videre.

Det Økonomiske Råd's formandskab har begået et værk, hvor *økonomernes drøm* er sat i forhold til boligsystemet i dag.

Hvordan virkeligheden, som analyserne jo viser, har en række indbyggede problemer, kunne ændres for at få boligmarkedet til *gradvist* at fungere bedre, under hensyntagen til de nuværende beboere, beboersammensætning m.v. – altså en pragmatisk tilgang til problemløsninger, er man meget tilbage fra.

Det må vel betyde, at DØR ikke har fantasi til at forestille sig andre muligheder end *økonomernes drøm*.

Det er for let.

Dansk Industri

Dansk og international konjunktur

Dansk økonomi er kommet ned i et lavere gear. Det skyldes både den internationale afmatning og den svage udvikling i den indenlandske efterspørgsel. Væksten er blevet meget svag. Og Formandskabet påpeger, at der er en betydelig risiko for en svagere international vækst, end der er lagt til grund for prognosen.

I DI anser vi det for sandsynligt, at væksten i udlandet vil blive lavere end forudsat. Men ellers kan vi tilslutte os Formandskabets vurdering.

Vi noterer os med tilfredshed, at rapporten fokuserer på behovet for bedre strukturer på arbejdsmarkedet.

Vi er helt enige i Formandskabets advarsel om, at en revurdering af aktiveringsystemet, ikke må føre til en lempelse af arbejdsmarkedspolitikken. Aktiveringspolitikken skal være målrettet og effektiv med fokus på at få de ledige i ordinær beskæftigelse.

Vi deler også Formandskabets opfattelse af, at dagpengeniveauet med fordel kan gøres afhængigt af længden af ledighedsperioden. Der er generelt brug for flere tiltag til at skabe vækst i arbejdsstyrken. Her er lavere skat på arbejde et oplagt virkemiddel.

Vi savner imidlertid en klar påpegning af, at det er afgørende at bringe væksten i det offentlige forbrug under kontrol for at opnå en fornuftig økonomisk udvikling i de kommende år. Den høje vækst i det offentlige forbrug er en direkte trussel mod aktiviteten i den private sektor. Væksten i antallet af offentligt ansatte vil fortrænge privat beskæftigelse. Samtidig vil en fortsat offentlig ekspansion skabe yderligere forvridninger i skattesystemet.

Udfordringer for skattesystemet

Lad mig indledningsvis til kapitlet om skat sige, at vi gerne havde set, at Formandskabet mere direkte havde adresseret problemet med den offentlige sektors størrelse, og dermed skattetrykket.

Grundlaget for vores velfærd er værdiskabelsen på de danske arbejdspladser. Lavere skattetryk er den sikreste vej til at tilskynde virksomheder og medarbejdere til en ekstra produktiv indsats i Danmark.

DI kan kun være helt enig med Formandskabet i behovet for at sænke skatten på arbejdsindkomst, fordi det øger udbuddet af arbejdskraft. Det er også befriende at se dokumentation for, at især lettelser af mellemskatten og topskatten vil gavne

arbejdsudbuddet. Vi har noteret os, at det i høj grad vil være selvfinansierende. Og vi har noteret os, at lettelser af bundskatten er for dyre og gavner for lidt.

Formandskabet fremfører, at behovet for at øge arbejdsudbuddet gennem en mere proportional personbeskatning skal afvejes overfor hensynet til fordelingen.

Her forbigår man desværre i tavshed, at langt størstedelen af omfordelingen i samfundet sker via de offentlige udgifter. *Progressionen* i skattesystemet – dvs. mellem- og topskatten – omfordeler kun en smule. Det er vores opfattelse, at fordelingshensyn ikke med rimelighed kan bruges som forsvar for de høje, skadelige marginalskatte.

Udfordringen for personbeskatningen er at sikre tilstrækkelig og kompetent arbejdskraft i Danmark. Derfor er det beklageligt, at Formandskabet i sin analyse har udeladt betragtningen om, at stor progression i skatten på arbejde reducerer tilskyndelsen til uddannelse og opkvalificering.

Hvis man medtager de gavnlige virkninger på uddannelse og opkvalificering samt faglig og geografisk mobilitet, bliver gevinsterne ved den næsten selvfinansierende lettelse af mellem- og topskatten endnu større end anført!

Samtidig er vi overrasket over, at Formandskabet ikke synes at være bekymret over, at det alt for høje skatte- og udgiftstryk betyder nettoudvandring af personer med høj uddannelse og med høje indkomster.

DI finder det højst sandsynligt, at mobiliteten af personer med høj uddannelse og indkomst vil vokse i takt med stigende internationalisering. En betydelig nettoudvandring af personer med høj indkomst kan medføre et tab af produktion og beskatning i Danmark. Personskattelettelser er derfor gavnlige – også med hensyn til at tiltrække og fastholde kompetent arbejdskraft i global konkurrence.

Formandskabet slår til lyd for en total omlægning af kapitalindkomstbeskatningen i Danmark, hvor al ordinær kapitalindkomst beskattes med den samme skattesats på 20-25 pct. Vi er bestemt ikke uenige i behovet for en konkurrencedygtig erhvervs- og kapitalbeskatning på et lavere niveau end det nuværende. Men efter vores opfattelse er det mere af teoretisk end af praktisk interesse at opdele selskabsindkomst i *på den ene side* normal forrentning af den investerede kapital og *på den anden side* såkaldt overnormal profit, der skal beskattes markant hårdere.

Og Formandskabets bekymring om koncerninterne afregningspriser synes overdrevet – især i lyset af at vi jo for få år siden netop har indført en skærpet kontrol af dette forhold i skattelovgivningen.

Ineffektivt boligmarked

Rapporten rummer et meget interessant og perspektiverende kapitel om den danske boligpolitik. Formandskabet dokumenterer klart, at den massive offentlige indblanding har medført, at boligmarkedet i Danmark – eller rettere de fem-seks adskilte boligmarkeder – er sandt til i overregulering og oversubsidiering. Det er meget dyrt, og det er meget ineffektivt.

Lad mig dertil tilføje, at fleksibiliteten og mobiliteten på arbejdsmarkedet også lider skade af, at så mange har svært ved at finde en bolig. Det på trods af, at Danmark i enhver henseende har et rekordhøjt udbud af boliger af en høj standard.

Vi har bemærket, at Danmarks to nærmeste naboer – Sverige og Tyskland – har vist, at det er muligt at skabe et mere frit og velfungerende boligmarked.

Overreguleringen af de forskellige boligmarkeder bør afvikles over en årrække. Subsidieringen af boligmarkederne er opgjort til et to-cifret milliardbeløb årligt. Det er et helt oplagt område, hvor man kan skaffe finansiering til nødvendige skattelettelser.

Dagsordenens punkt om offentliggørelsesprocedure

Gennem tiden har man benyttet flere forskellige modeller for offentliggørelse af diskussionsoplæggene. Efter vores opfattelse er der ikke nogen nemme løsninger på de problemer, der ofte opstår omkring offentliggørelsen.

Vi forstår, at Formandskabet vurderer, at den bedste løsning vil være en tilbagevenden til at hemmeligholde diskussionsoplægget for presse og politikere frem til mødet er holdt.

Når man oprindelig forlod denne procedure var det imidlertid fordi hemmeligholdelsen ikke fungerede. Pressen omtalte ret konsekvent rapporten så snart den blev udsendt.

Hvis dette viser sig igen at blive tilfældet vil der ikke være noget vundet ved ændringen af proceduren. Og rådsmedlemmerne kan eventuelt føle sig tvunget til at deltage i en verserende pressedebat, uanset at rapporten er klausuleret.

Håndværksrådet

Formanden for Håndværksrådet var enig i, at vi mest sandsynligt ikke får en egentlig lavkonjunktur i de kommende år, men at væksten vil være mere moderat end i de seneste år. Netop fordi en af de væsentligste barrierer for større vækst er udbuddet af kvalificeret arbejdskraft, er det afgørende at fokusere på, hvordan arbejdsudbuddet øges. Får vi en

lavkonjunktur, så mente formanden, at aktiviteten skal stimuleres gennem målrettede finanspolitiske lempelser.

Håndværksrådet er generelt enig i prognosen, men mener dog, at forventningerne til væksten i erhvervsinvesteringerne i år stemmer dårligt overens med de meldinger, rådet får i deres medlemskreds. Mange industrivirksomheder ikke mindst på metalområdet forventer pæn vækst i investeringerne i år. Prognosen viser også et fald i bygningsinvesteringerne i år, som er noget større end efter Håndværksrådets vurdering, men formanden var dog enig i, at beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren vil falde med ca. 6.000 mandeår over de kommende år. Det er uundgåeligt med et vist fald i aktiviteten efter sidste års arbejde med stormskader, der løb op i 13 mia. kr., og derfor kommer byggesektoren heller ikke til at udgøre en fare for overophedning af økonomien de kommende år, selvom vi på det seneste har set lønstigningstal, der kunne virke foruroligende.

Formanden for Håndværksrådet fandt, at det var interessante beregninger, formandsskabet lagde frem, der viste, at en højere grænse for, hvem der skal betale topskat, kan være næsten selvfinansierende. Det er også med i Håndværksrådets forslag til en skattereform at hæve grænsen for topskatten, og med formandsskabets beregninger mente formanden, at der burde kunne findes politisk opbakning til at gennemføre sådan en lettelse. Gennem sådanne lettelser i beskatningen af arbejdskraft vil arbejdsudbuddet kunne forøges.

Formanden var endvidere enig i, at den bedste måde at give skattelettelse på til de lavtlønnede er ved at indføre et beskæftigelsesfradrag. Der var efter hans vurdering et klart behov for et sådant fradrag. Det er uacceptabelt, at vi i Danmark har et system af skatter og overførselsindkomster, så flere hundrede tusinde personer ikke er økonomisk bedre stillet, hvis de er i arbejde, end hvis de modtager sociale overførsler. Håndværksrådets forslag er, at man indfører det ved at give et bundfradrag i arbejdsmarkedsbidraget, som jo kun betales af personer på arbejdsmarkedet. Det kan ske som en del af en samlet reform, hvor man også sænker marginalsatten 5-6% og finder noget af finansiering ved at fjerne fradraget i statsskatterne for betalt arbejdsmarkedsbidrag.

Hvis arveafgiften skal op, så skal det ikke gælde afgiften på erhvervsaktiver. Det vil skade generationsskifter af virksomheder. Håndværksrådet vurderer samtidig, at formandsskabet undervurderer den psykologiske effekt af skattebegunstigelse til pensionsopsparinger. Bl.a. har bedre arbejdsmarkedspensioner uden tvivl øget de lavestlønnedes opsparing. Blev pensionsopsparing udbetalt til egen forvaltning, og var der intet skattemæssigt incitament til at spare op, så vurderer Håndværksrådet, at der ville blive meget større forskel på den pension de dårligst stillede og de bedre stillede står med i fremtiden.

Selskabsskatten er nu på niveau med de omkringliggende landes satser. Der er ikke behov for yderligere sænkninger. Det er derimod en god idé at arbejde for at mindske den

internationale konkurrence gennem minimumskattesatser. Det er i den forbindelse vigtigt at holde fast i, som formandsskabet også gør det, at det ikke er selskabsskattesatsen, men derimod den samlede selskabsbeskatning altså skattegrundlag og skattesats - der kan have betydning for, hvor virksomheden lokaliseres. Prisen for den omlægning, vi fik sidste år, er, at mindre og investeringstunge virksomheder betalte skattelettelser gennem forringede afskrivninger til især de store finansielle virksomheder. Formandsskabets forslag om at beskatte ordinære afkast mindre end ressourcerenter eller særlige monopolprofitter er interessant. Men det er en forudsætning, for at det kan få Håndværksrådets støtte, at omlægningen ikke resulterer i øgede administrative byrder for virksomheden.

Håndværksrådets formand var enig i, at subsidier på boligmarkedet i for høj grad tilfalder velstillede personer, og at det medfører, at mobiliteten på boligmarkedet er for svækket. Omvendt finder rådet ikke, at et fuldstændig ureguleret boligmarked er et godt mål. Rådet mener, at det er et fornuftigt politisk mål at ville sikre en vis standard i alle boliger, og at der fx er boliger til unge under uddannelse og personer med lav indkomst.

Håndværksrådet er tilhængere af en vis deregulering, så boligsubsidier mere målrettet kommer dem, der trænger, til gode. Deregulering vil give både tabere og vindere og bør ske over en længere periode. Den aktuelle målsætning for boligpolitikken må derfor være, at der her og nu er mangel på boliger. Derfor ser Håndværksrådet også positivt på, at regeringen vil forøge boligbyggeriet med den fremlagte boligpakke.

Landbrugsrådet, Dansk Familie Landbrug og Danske Andelselskaber

Det er glædeligt, at prognosen viser, at den nuværende afmatning i den internationale økonomi begrænses til en kort periode omkring 2001, og således hurtigt afløses af større afsætningsmuligheder på eksportmarkederne. Spørgsmålet er så, om dansk økonomi er gearret til at udnytte det større afsætningspotentiale. Væksten i Danmark har i de senere år ligget væsentligt under udviklingen i resten af EU. Vi udnytter stort set produktionskapaciteten fuldt ud, og arbejdskraften synes nu at være den begrænsende produktionsfaktor. De første tegn på høje lønstigninger har vist sig. Konkurrencefordelen ved den svage euro og krone er spist op af lønstigninger, og stiger den effektive kronkurs, bliver virksomhederne for alvor presset på eksportmarkederne. Skal dansk økonomi nyde fordel af et internationalt opsving, skal vi sikre tilgangen til arbejdsmarkedet.

Baggrunden for at kaste sig over skattesystemet er imidlertid den demografiske udvikling, med stadig færre i den arbejdsdygtige alder og flere ældre, samt internationaliseringens pres på især de mobile skattekluder. Men der er altså også helt aktuelle og mere

presserende grunde til at beskæftige sig med skattesystemet.

Overordnet set tilslutter landbruget sig anbefalingerne til et fremtidigt skattesystem. Det gælder særligt problemstillingerne omkring sammenhængen mellem skat på arbejdsindkomst og arbejdsudbudet. Beregningerne af effekterne af at ændre på skattegrænser og satser er meget illustrative.

Dog undrer vi os over, at et kapitel, der som hovedbudskab har, at skattesystemet bør indrettes så alle indkomstkilder beskattes ens for at undgå forvridninger, taler for, at skatten på immobile skatteobjekter i princippet kan være uendelig stor. Godt nok kan jord ikke flyttes fra Danmark, men en øget beskatning sikrer ikke nødvendigvis et retfærdigt skattesystem.

Som beskrevet i diskussionsoplægget opkræves der skat for at finansiere de offentlige udgifter, som samfundet har vedtaget at afholde, og for at omfordele forbrugsmulighederne mellem borgerne. Når der lægges skat på arbejdskraft, har det den fordel, at der er en vis sammenhæng mellem arbejdsindkomst og forbrugsmulighed.

Problemet ved at lægge skat på landbrugsjord er, at der *ikke* er sammenhæng mellem jordværdi og forbrugsmulighed. Jordværdien er konstant uanset det pågældende års afkast. Der vil således ofte ske en omfordeling, fra dem der har lav indkomst, til dem der har høj indkomst.

Dertil kommer, at værdistigningen på landbrugsjorden i forvejen beskattes via ejendomsavancebeskatningen. Der er således tale om en dobbelt beskatning, når der både sker en løbende beskatning af produktionsjorden og en avancebeskatning ved salg.

Forslaget om at øge beskatningen af jord og fast ejendom bør derfor suppleres med kravet om, at landbrugsjorden fritages for beskatning.

I stedet for at lægge større vægt på beskatning af de immobile skatteobjekter, burde finansieringen af vores velfærdssamfund tilrettelægges, så den i højere grad afspejler udviklingen i vores nabolande. Behovet for at øge beskatningen af immobile skatteobjekter bør opfattes som en advarsel om, at grænsen for det samlede skattetryk er nået, og at der derfor i stedet bør fokuseres på en effektivisering af den offentlige sektor, dvs. højere grad af udlicitering og egenbetaling af offentlige ydelser.

Forslaget om at øge arveafgiften vil yderligere besværliggøre generationsskifte. Hvis arveafgiften forhøjes, bliver der behov for gennem andre foranstaltninger at lette generationsskifte.

Vi stiller os uforstående overfor det skønnede provenutab som følge af andelsbeskatning. En vurdering af beskatningen af værditilvæksten fra landmand og forædlingsvirksomhederne må baseres på en helhedsbetragtning, hvor beskatning af landmandens restbetaling fra selskabet og beskatning af andre udlodninger indgår. En sådan analyse vil vise, at staten ikke lider noget generelt provenutab ved andelsbeskatning sammenlignet med andre selskabsbeskatningsformer.

Det Danske Handelskammer

Handelskammeret er generelt godt tilfreds med rapporten. Konklusionerne er blevet væsentlig skarpere end tidligere, og rummer nu også flere konkrete politiske anbefalinger, som man så kan vælge at være enig eller uenig i.

Konjunkturvurdering

Vi er i Handelskammeret stort set enige mht. den danske konjunkturvurdering. Handelskammeret forventer dog, at tilbageslaget i det amerikanske og tyske marked er mere sandsynligt end hvad Formandskabet på nuværende tidspunkt vurderer. Påvirkningen af dansk økonomi kan dermed blive kraftigere end forventet.

Aktuel økonomisk politik

Handelskammeret ser en udvidelse af arbejdsudbuddet som den væsentligste udfordring for dansk økonomi i de kommende år. Derfor er der behov for en ændret skattestruktur, ændrede dagpengeregler samt forbedret aktivering og opkvalificering af de ledige.

Grundlæggende er vi enige i indsatsområderne, vi ser dog gerne en anden dosering og prioritering, end formandskabet gør.

- En reduktion af personskatterne, navnlig i top- og mellemskatten vil øge arbejdsudbuddet og navnlig øge udbuddet af kvalificeret arbejdskraft.
- De lediges motivation til at komme i beskæftigelse skal forstærkes. Undersøgelser viser, at det primært er de lediges egen indsats kort før de falder ud af dagpengesystemet, som bringer dem i arbejde. Derfor bør dagpengereglerne strammes op evt. ved at gøre dagpengeperiode kortere.
- Aktiveringssystemet skal gøres mere smidigt. F.ek s. bør AF-systemet gøres mere resultatorienteret, jf. konklusionerne i diskussionsoplægget. Udlicitering af anvisnings- og opkvalificeringsopgaverne kan skabe spændende nye lokale samarbejds konstruktioner bestående af a-kassers jobservicer, private uddannelsesvirksomheder, samt rekrutterings og personaleudvælgelses-virksomheder. Hvis vi ser på tallene for skabelse af ordinære job, viser det sig at af de ledige der har været igennem

uddannelsesforløb hos private kursusvirksomheder opnår 70 pct. efter følgende beskæftigelse, hvorimod tallet kun er 20 pct. for ledige som har gennemført offentlig uddannelsesforløb.

- Der bør ske en mere smidig integration af flygtninge og indvandrere. Det gælder ikke mindst kvinderne, der har en væsentligt lavere erhvervsfrekvens end de etniske danske kvinder.

Udfordringer for skattesystemet

Handelskammeret står især på ét punkt uforstående overfor Formandskabets udmærkede analyse af det danske skattesystem. Hvorfor afviser - eller skal vi måske sige "afstår" - Formandskabet fra at vurdere størrelsen af "det optimale skattetryk"? Formandskabet har på en række andre områder bevist, at man godt tør komme med politisk følsomme udsagn.

Vi havde gerne set, at Formandskabet lagde op til en principiel diskussion af skattetrykket. Når rapporten "kun" ender op med en teknisk gennemgang af forskellige skattemæssige alternativer vil der i realiteten kun være tale om skatteomlægninger, hvor hele den offentlige sektors størrelse og dermed det samlede udgiftstryk tages for givet.

Handelskammerets medlemsvirksomheder har gentagne gange peget på personskattetrykket som det største politiske problem. Derudover har undersøgelser vist, at stigningen i marginalskatterne siden 1960 har medført et fald i antallet af arbejdstimer på ca. 10 pct.

Reelle skattelettelse kan i stor udstrækning kun finansieres gennem offentlige besparelser eller tilbageholdenhed i udgiftsvæksten.

Handelskammeret efterlyser derfor vurderinger af det optimale skattetryk samt samfundsøkonomiske fordele ved en skattelettelse i toppen, der både vil øge arbejdsudbuddet og give topskatteyderne en økonomisk fordel uden at stille andre ringere.

Vi er enige i, at der er strukturelle skatteproblemer i den laveste ende af indkomstskatteskalaen. Vi ser dog hellere, at disse problemer afhjælpes ved hjælp af forhøjelse af mellemskattegrænsen end ved indførelse af beskæftigelsesfradrag. Erfaringer viser, at en betydelig del af indkomstgruppen i den lave ende, forholdsvis hurtigt avancerer op i lønsystemet. Og så opstår incitaments problemerne fordi de dermed hurtigt når den nuværende skalagrænse for mellemskatten.

Nettoudvandring

Handelskammeret er bekymret for den såkaldte "hjerneflugt". For flere af Handelskammerets brancher er der tale om et reelt problem – feks. IT- og medicobranschen.

Handelskammeret mener, at det aktuelle indvandringsunderskud på 500 personer ikke giver et retvisende billede af et strukturelt problem. Meget tyder på at Danmark har et braindrain, det vil sige at de personer der forlader Danmark typisk er bedre uddannede end de personer der kommer til landet. Det fremhæves bl.a. i undersøgelsen, at udvandrende danskere typisk har en højere indkomst end indvandrene til Danmark.

Derudover mener jeg, at der er grund til at tro, at antallet af udlændinge med høj indkomst og permanent bosættelse i Danmark er overvurderet. Det skyldes, at særordningen (gældende fra 1991) for udenlandske forskere- og nøglemedarbejdere udløser krav om efterbeskatning efter syv års ophold i landet. Det tvinger reelt de udenlandske nøglemedarbejdere til igen at forlade landet.

Endelig er det måske værd at notere sig, at særordningen med en 25 pct. bruttoskat jo kun gælder en snæver gruppe udlændinge. I dag er det ifølge vore medlemsvirksomheder også et problem, at fastholde danskere i deres stillinger. Alene eksistensen af ordningen er udtryk for at der er et problem, som kræver en løsning.

Selskabsbeskatningen

Formandskabet har denne gang et forslag om ændring af selskabsskatteområdet som vi i Handelskammeret umiddelbart finder bekymrende. Det gælder især opdelingen i ordinær og ekstraordinær selskabsindkomst. For os at se, er det fuldstændig umuligt at afgrænse og definere overnormal profit. En konsekvens ville også være, at et stort administrativt arbejde i virksomhederne samt opbygning af omfattende offentlig kontrol med private virksomheders interne afregningspriser og lånearrangementer. Handelskammeret fraråder yderligere skridt i denne retning. Endelig står selskabsskatteprovenuet slet ikke mål med ulemperne ved et sådant system.

Handelskammeret finder også der er behov for en kritisk gennemgang af særordninger i skattesystemet. Fra et historisk perspektiv har særordninger en tendens til med tiden at blive uaktuelle. Det er vigtigt, at ressourcerne bruges bedst muligt.

Boligmarkedet

Handelskammeret er tilfredse med Formandskabets fokusering på de skævheder der findes på boligmarkedet.

Det er ikke acceptabelt, at reguleringen af huslejerne i væsentlig dele af det private udlejningsmarked og hele den almene udlejningssektor begrænser mobiliteten på boligmarkedet. Reguleringen har typisk den konsekvens, at lejen ligger under markedslejen, hvorfor lejeren forståeligt nok, ikke er meget for at flytte. Beregningerne viser da også, at en typisk husstand i gennemsnit bliver boende godt 6 år længere i en bolig hvor lejen er under markedslejen.

Det bliver et samfundsmæssigt problem når uhensigtsmæssige regler på boligmarkedet medfører en mindre mobilitet, på et i forvejen presset arbejdsmarked. Problemet opstår når det f.eks. ikke er muligt at fremskaffe en bolig i forbindelse med jobskift, der geografisk kræver en anden bolig.

Endelig er der god grund til at tro, at der igen vil komme gang i investeringerne i private udlejningsboliger, hvis afkastet fremover kan ske på markedsmæssige vilkår.

Dansk Handel & Service

Den danske økonomi gennemgår i disse år store strukturelle forandringer i transformeringen fra industrisamfundet til det videnbaserede servicesamfund. Det sætter fokus på nye værdier og sammenhænge og det føder et behov for en ny terminologi og en ny måde at anskue økonomien. En helt generel kritik af både konjunkturvurderingen og skattekapitlet er, at strukturen og den bagvedliggende tankemåde synes mere bagudrettet end fremadskuende. Det gælder f.eks. behandlingen af erhvervsinvesteringerne, der er fokuseret på det traditionelle investeringsbegreb, samt forståelsen af hvilke type medarbejdere og videnmiljøer, der er drivkraften i den videnbaserede økonomi.

Konjunkturvurderingen

Dansk Handel & Service deler i store træk Formandskabets vurdering af udviklingen i dansk økonomi og prognosen for de kommende år. Vi hæfter os især ved skønnet for væksten i privatforbruget i år, der er nedjusteret markant fra 2,6 pct. til 0,6 pct. Det gamle skøn har Dansk Handel & Service netop kritiseret for at være urealistisk højt. Nedjusteringen er en erkendelse af, at afmatningen i privatforbruget for alvor har bidt sig fast og at der er risiko for en decideret lavkonjunktur. Kommer der ikke snart mere vækst i privatforbruget, er Dansk Handel & Service derfor enige med Formandskabet i, at finanspolitikken må lempes yderligere.

Formandskabet konkluderer, at afmatningen i forbrugsvæksten primært skyldes usikkerhed blandt husholdningerne og ikke realøkonomiske forhold. Der er ingen tvivl om, at psykologien er en vigtig faktor, men udviklingen i realindkomsterne er mindst lige så vigtig. Formandskabet viser, at disse har været stigende i de sidste par år, hvilket er korrekt for den samlede private sektor, men ikke for husholdningerne. Husholdningerne har samlet oplevet et fald i de disponible realindkomster i de sidste to år, især som følge af Pinsepakken og udviklingen i energipriserne.

Fortsat vækst i den offentlige beskæftigelse og nulvækst i den private beskæftigelse er det billede, prognosen tegner for de kommende år. Væksten i den offentlige sektor er en

af de helt centrale problemstillinger for dansk økonomi - især set i lyset af udsigten til et snævert økonomisk råderum i de kommende år. Dansk Handel & Service efterlyser derfor en tilbundsgående diskussion og undersøgelse af kvalitet og kvantitet i den danske velfærdsmodel.

Dansk Handel & Service er enige i, at arbejdsmarkedsindsatsen skal gøres mere resultatorienteret, således at der måles på om ledige får ordinært arbejde fremfor hvor meget uddannelse og aktivering, der tages i anvendelse. Det er arbejdsmarkedets behov, der må være afgørende for hvilket valg, der træffes i forbindelse med lediges vej til beskæftigelse. Forslaget om at gøre dagpengesatsen afhængig af ledighedsperioden kan Dansk Handel & Service kun tilslutte sig. Det økonomiske incitament er effektivt og f.eks. kunne en årsindkomstmodel være en god løsning.

Formandsskabet hæfter sig ved behovet for, at arbejdstyrken stiger og der ses bl.a. på muligheden for at hæve erhvervsfrekvensen for visse grupper. Det er en rigtig analyse, men man bør også se på muligheden for selektiv indvandring. Det skal være lettere at få ophold i Danmark, hvis man har de kompetencer, som de danske virksomheder efterspørger.

Udfordringer for skattesystemet

Formandsskabets analyse af skattesystemet er omfattende, men alligevel er der mange væsentlige aspekter, der ikke bliver behandlet. Skattesystemet skal ses i sammenhæng med resten af økonomien, og man kommer ikke udenom at diskutere forhold som erhvervsstruktur og størrelsen af den offentlige sektor. Ved at se bort fra denne helhed opnår Formandsskabet ganske vist at komme frem til en række relativt klare konklusioner, men disse bliver flere steder for simple og uanvendelige i praksis.

Det fremhæves, at indkomstskatterne er steget i betydning, og selv korrigeret for obligatoriske arbejdsmarkedsbidrag og kontingenter påvises det, at Danmark ligger i den høje ende i en international sammenligning. I takt med udviklingen mod et vidensamfund, der i stigende grad er baseret på befolkningens viden og kompetence, er det en u hensigtsmæssig udvikling. Skal Danmark klare sig i den internationale konkurrence er det afgørende, at skattesystemet er tilpasset den danske erhvervsstruktur.

For dagens og fremtidens vækstvirksomheder er det afgørende, at kunne tiltrække og fastholde højtuddannede og velkvalificerede medarbejdere, og Dansk Handel & Service er derfor enige med Formandsskabet i, at personskattetrykket skal nedsættes, og at det især er i toppen af skatteskalaen, der skal sættes ind. Det er positivt, at en forhøjelse af topskattegrænsen stort set er selvfinansierende, men det er vigtigt at holde sig for øje, at graden af selvfinansiering ikke skal være det afgørende argument ved ændringer i skattesystemet.

Formandskabet konkluderer, at omfanget af migration er så beskedent, at det ikke udgør en trussel for skattegrundlaget. Det sker imidlertid på baggrund af en snæver kvantitativ analyse, der ikke tager udgangspunkt i vidensamfundets funktionsmåde.

For det første viser statistikken, at det især er de unge højuddannede og højtlønnede, der forlader Danmark. Selvom antallet endnu er relativt beskedent, skal man være opmærksom på, at det netop er den målgruppe, der udgør vækstvirksomhedernes nøglearbejdere. Det betyder, at kun et lille omfang af udvandring kan have mærkbare vækstmæssige implikationer. For det andet er det ikke nok kun at se på arbejdskraftens mobilitet, når skatteniveauet diskuteres. Det er lige så relevant at se på jobmobiliteten. Det gælder både for danske virksomheder, der flytter aktiviteter til lande med lavere beskatning, samt udenlandske virksomheder, der fravælger Danmark som følge af skatteniveauet. For det tredje er internationaliseringen en fortsat fremadskridende proces, så omfanget af udvandring kan hurtigt blive betydeligt større.

Dansk Handel & Service støtter synspunktet om, at man allerede i dag bør sænke afgifterne på spiritus og tobak som følge af grænsehandelsproblematikken. Formandskabet konkluderer dog generelt, at det samlede provenutab ved grænsehandel er så begrænset, at det reelt udgør et ubetydeligt problem. Dansk Handel & Service finder, at det er en alt for unuanceret fremstilling, der overser de betydelige negative regionale konsekvenser for erhvervslivet, som grænsehandelen fører med sig.

Danskernes anvendelse af e-handel er fortsat begrænset og Formandsskabet vurderer, at e-handelen ikke udgør nogen trussel for de danske momsindtægter. Det er efter Dansk Handel & Service' opfattelse en for unuanceret holdning. Alle prognoser viser, at omfanget af e-handel vil stige kraftigt, hvilket vil presse momsindtægterne yderligere. Derudover drejer spørgsmålet sig også om danske e-handelsvirksomheders muligheder for at få del i markedet, samt om det er attraktivt for udenlandske e-handelsvirksomheder at placere sig i Danmark. Med det nuværende danske momsniveau er konklusionen negativ.

Finansrådet

Finansrådet er stort set enig i det billede, som de økonomiske vismænd tegner af dansk økonomi. Udviklingen er stabil og giver ikke umiddelbart anledning til uro på de finansielle markeder. Der er imidlertid tale om et generelt lavvækstbillede som gør, at man ikke kan tale om, at dansk økonomi er stærk. Med en negativ vækst i det private forbrug i 2000 og udsigt til en stigning på kun 0,6 pct. i år må det private forbrug siges at ligge på et meget lavt niveau. Danmark er så at sige kørt fast for tidligt. Og det er ikke

tilfredsstillende. Derfor er der grund til at overveje væksthæmrende initiativer.

Finansrådet er enig med vismændene i, at den uheldige udvikling i arbejdsstyrken, forårsaget af blandt andet orlovs- og efterlønsordninger, har bidraget negativt til udviklingen i den samlede produktion. Hvis vi bevæger os væk fra et øjebliksbillede og ser dansk økonomi i et længere perspektiv, er det helt afgørende, at vi får vækst i arbejdsstyrke og produktivitet, så vi kan opnå et mere positivt vækstbillede. Finansrådet hilser vismændenes analyser af det danske skattesystem og boligmarked velkomment. Det er nogle meget centrale og interessante problemstillinger, der tages fat i. Vi er naturligvis glade for, at også vismændene påpeger de uheldige effekter af de meget høje marginalskatter på arbejdsindkomst, og sætter spot på de dynamiske effekter, der vil være ved at reducere disse.

Finansrådet vil også gerne complimentere Rådet for den meget omhyggelige gennemgang af forskellige opgørelsesmetoder af skattetrykket. Det ville være interessant, hvis man på nogle af de alternative måder at opgøre skattetrykket på, havde lavet en sammenligning med en række andre lande. Vi er ikke i tvivl om, at en international sammenligning ville vise, at Danmark ligger meget højt. Vismændenes gengivelse af de beregnede effektive skattesatser viser, at Danmark ligger meget højt med hensyn til skat på arbejdskraft og forbrug. Og med hensyn til kapitalbeskatningen indtager vi en kedelig tredjeplads. Formandskabets forslag om en proportional ensartet kapitalindkomstbeskatning er interessant. Vi er enige i, at den meget forskellige behandling af forskellige typer af kapitalindkomst er problematisk. Mulighederne for at konvertere arbejdsindkomst til kapitalindkomst og dermed lavere beskatning bør være genstand for en nærmere undersøgelse.

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd

Den økonomiske udvikling og de offentlige finanser

FTF er enig i Formandskabets anbefalinger om, at finanspolitikken ikke skal strammes. Imidlertid er FTF ikke helt enig i Formandskabets opfattelse af, at der ikke er plads til lempelser, idet FTF finder, at der stadig er behov for, at der foretages investeringer i den offentlige sektor. Der er betydelige behov, der ikke imødekommes på tilfredsstillende niveau, blandt andet i forhold til de fysiske rammer og udstyr.

Specielt har der for kommunerne i de seneste år været lagt så massivt pres på deres økonomi, at det har forringet deres muligheder for at levere serviceydelser til borgerne. Dette har også givet sig udslag i, at de ikke har haft mulighed for at prioritere til fordel for de fysiske rammer, hvor der er sket en reel nedslidning. Det er derfor FTF's opfattelse, at noget af overskuddet, der er på de offentlige finanser, kunne anvendes til helt nødvendige investeringer her.

Arbejdsmarkedet

FTF er enig med arbejdsministeren i behovet for en nyorientering af arbejdsmarkedspolitikken. Fokus bør skifte fra aktivering i et bestemt omfang til en målrettet indsats for hurtigst muligt at bringe de ledige i beskæftigelse. Midlerne hertil er mere fleksible aktiveringsregler, en tidligere og mere individuel indsats samt større regionalt råderum.

FTF er enig med Formandskabet i, at arbejdsmarkedspolitikken skal målrettes arbejdsmarkedets behov, men mener ikke dette bør ske gennem regulering af dagpengenes størrelse.

Udfordringer i skattesystemet

FTF kan tilslutte sig Formandskabets betragtninger om, at det danske skattesystem står overfor to vigtige udfordringer, den demografiske udvikling og en stigende internationalisering, som begge lægger pres på skatteprovenuets.

FTF er enig i Formandskabets anbefalinger af, at skattelettelser bør målrettes personer, som i dag betaler mellem- og topskat og bemærker, at en stigning i topskatte- og mellemskattegrænserne eller en fjernelse af mellemskatten alle har høje selvfinansieringsgrader.

FTF mener dog, at Formandskabet i sit oplæg undervurderer selvfinansieringsgraden af en forhøjelse af mellemskattegrænsen eller en fjernelse af mellemskatten, idet samspillet med offentlige overførselsindkomster ikke berøres ved beregning af selvfinansieringsgraden. En hensyntagen til dette samspil vil efter FTF's opfattelse bidrage til at øge arbejdsudbuddet yderligere. Samtidig mindskes de offentlige udgifter til overførselsindkomster, hvorved selvfinansieringsgraden ved disse skatteændringer forøges.

Formandskabet peger i sit oplæg på, at pensionsopsparing beskattes lavt i forhold til andre kapitalindkomster. Det er FTF's opfattelse, at der er en række argumenter for den valgte beskatning af pensionsopsparing.

For det første øger den valgte beskatning af afkastet og fradragsretten på indbetalingstidspunktet opsparing til pension. Det er nødvendigt set i lyset af den demografiske udvikling. Desuden er opsparing til arbejdsmarkedspension en indkomstkompenserende ydelse, hvilket forklarer, at beskatning sker på udbetalingstidspunktet. Ligesom accepten og udbredelsen af arbejdsmarkedspensionsordninger beror på forventning om fortsat fradragsret. FTF er dermed ikke så optimistisk som Formandskabet i forhold til, at pensionsopsparing foretages i tilstrækkeligt omfang uden økonomiske incitamenter.

For det andet er pensionskassernes investeringspolitik underlagt en række restriktioner, som forklarer pensionsafkastskatten. For det tredje er pensionsopsparing forbundet med positive eksternaliteter, idet den offentlige forsørgerbyrde i fremtiden reduceres.

Formandskabet påpeger også i oplægget, at boligbeskatning er lav set i forhold til andre former for kapitalbeskatning. FTF er klar over, at ens beskatning af alle former for kapital kan være det mest effektive, men at der også er andre hensyn, som bør afvejes overfor hinanden.

Det er således velkendt, at en korrekt beskatning af boligafkastet er umulig og at der kan være et likviditetsproblem forbundet med en for stram beskatning af bolig.

Bolig og velfærdsstaten

Formandskabets afdækning af boligmarkedet er efter FTF's opfattelse interessant og beskriver et boligmarked, som er sammensat af en lang række reguleringsordninger, hvoraf nogle har historiske begrundelser.

FTF finder det problematisk, at der i store dele af landet er boligmangel, som blandt andet har sin årsag i, at de forskellige reguleringsmekanismer på boligmarkedet hæmmer mobilitet og tilpasning af boligforbrug til behov.

Det er imidlertid FTF's holdning, at reformer på boligmarkedet først bør foretages efter et grundigt udredningsarbejde af økonomiske og fordelingsmæssige konsekvenser samt indvirkningerne på boligstandard. Ligeledes bør sådanne overvejelser dække alle boligformer.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Konjunkturvurdering

AE er enig med DØR i, at det er afgørende for vækst og beskæftigelse – og for en videreførelse af den positive udvikling i økonomien – at der kommer vækst i det private forbrug. Det er imidlertid sandsynligt, at de meget kraftige stigninger i oliepriserne og usikkerheden om de internationale konjunkturer har gjort forbrugerne mere forsigtige med udskudte forbrugsbeslutninger til følge. Hvis der ikke kommer vækst i forbruget og den indenlandske efterspørgsel, er AE enig med DØR i, at der kan være basis for en finanspolitisk lempelse.

AE er til gengæld ikke enig med DØR i, at de påtænkte ændringer i arbejdsmarkedspolitikken skulle svække mulighederne for at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Meningen er omvendt at forbedre de lediges muligheder for at komme

i job. De ledige, som har svært ved at komme i job – trods 7 års højkonjunktur – har brug for en mere offensiv og individuelt orienteret aktivering.

Skat

AE finder udgangspunktet for DØR's analyse af skattesystemet – nemlig fremtidens udfordringer i form af de demografiske forskydninger og den stigende internationalisering - hensigtsmæssig. Et sådant udgangspunkt for skattediskussionen er langt mere frugtbar end en diskussion af skattetrykkets størrelse.

AE mener til gengæld, at man kan gå grueligt galt i byen, hvis man lægger usikre dynamiske effekter med afledte indkomsteffekter til grund for finansieringen af en skattereform. Ved udarbejdelsen af nye skattereformer bør man ikke på forhånd indregne de usikre dynamiske effekter som finansieringselement. I øvrigt mener AE, at DØR med fordel kunne have forsøgt at analysere lidt nærmere på den historiske udvikling siden 1993, hvor den gennemsnitlige marginalskat for erhvervsaktive faldt med 4 til 5 procentpoint.

Hvad angår ændringerne af kapitalbeskatningen, som DØR foreslår, så skal man efter AE's opfattelse samtidig sørge for, at finansieringen modsvarer den skævere fordelingsprofil, som en lavere og proportional kapitalbeskatning medfører.

Såvel ud fra ønsket om en mere effektiv kapitalbeskatning som ud fra ønsket om at øge beskatningen af ikke-mobile skatter er der efter AE's opfattelse fornuft i DØR's forslag om at øge ejendomsbeskatningen. Når det er sagt, skal man dog være varsom med timingen og doseringen af ændringer på boligmarkedet i lyset af de makroøkonomiske konsekvenser, dette kan have.

AE har længe argumenteret for, at der er klare fordele ved at bruge immobile skatter. De er ikke truet af internationaliseringen og de fører ikke til forvridninger som følge af ændret adfærd. AE støtter derfor også DØR's forslag om en stramning af beskatningen af olie- og gasproduktionen. Efter AE's opfatelse skal det både gælde nuværende og fremtidige felter i Nordsøen.

Boligmarkedet

Analysen af boligmarkedet er interessant og giver megen - også ny – indsigt i den "skjulte" støtte til boligsektoren.

AE er enig i, at DØR's analyser giver et klart belæg for at skattesubsidier og reguleringsgevinster til de højeste indkomster bør aftrappes. Imidlertid giver analyserne ikke belæg for så radikale anbefalinger, som DØR foreslår. AE er desuden af den opfattelse, at DØR i sin fremstilling ser for ensidigt på reguleringsgevinsterne fordelingsmæssige

profil.

DØR's forslag vedrørende boligmarkedet vedrører alene det lange sigt. Tavsheden om de formålstjenlige skridt på kortere sigt gør desværre, at anbefalingerne let kommer til at virke som et "slag i luften".

Efter AE's opfattelse går vejen til et bedre fungerende og mere retfærdigt boligmarked via små skridt til det langsigtede mål. Disse skridt må i øvrigt også – som tidligere anført - afstemmes med konjunkturudviklingen. Disse skridt kan f.eks. bygge på den gradvise forhøjelse af bolig- og ejendomsbeskatning, der også er anført i rapportens kapitel II som middel til at sænke skatten på indkomst. Dette kunne kombineres med en beskatning af velbeliggende lejligheder med store reguleringsgevinster. Hermed sikres det også, at de kapitalgevinster, som opstår ved en gradvis tilpasning af lejen til markedsniveau, kommer samfundet til gode.

De kommunale organisationer

Udfordringer for skattesystemet

Det er meget usikkert, hvad en skattesænkning vil betyde for arbejdsudbuddet og omfanget af sort arbejde. Umiddelbart må effekten imidlertid vurderes at være begrænset. Det skyldes primært:

- at der for nogle fag ikke er en yderligere ressource, der kan bringes i udbud.
- at man ikke ønsker at forskubbe den gældende balance mellem lønarbejde og andre aktiviteter til fordel for lønarbejde
- at der for en række fag (primært håndværk) allerede er en situation med "0-skat" fordi en del af aktiviteterne forgår som sort arbejde.

En skattesænkning bør derfor følges op med en øget indsats vedrørende sort arbejde.

Skatteunddragelse

Et dualt skattesystem vil - som følge af et øget incitament til skattearbitrage - stille større krav til skattekontrollen.

Forenkling - administrationsomkostninger

I relation til særordningerne bør der arbejdes for en reel forenkling og ikke kun en flytning af begunstigelser fra en skattelettelse til at være et tilskud.

Boligmarkedet – skævt og ineffektivt

Det økonomiske råd kommer med en række anbefalinger, som medfører en total afvikling af subsidieringen og reguleringen af boligmarkedet, således at boligmarkedet bliver frit. Det vil uden tvivl medføre, at boligmarkedet vil fungere bedre for det store flertal i befolkningen.

Kommunernes fornemmeste opgave på boligmarkedet er først og fremmest at hjælpe de svagest stillede. Det drejer sig dels om at skaffe særlige boliger til fysisk handicappede, svage ældre, folk med psykiatriske lidelser og dels om at skaffe almindelige familieboliger til flygtninge, hjemløse og andre personer med særlige boligproblemer.

Det økonomiske råd kommer ikke specielt ind på boliger til disse særlige grupper.

En forudsætning for at kommunerne kan løfte den boligsociale opgave, er at der fortsat vil være en andel boliger, som kommunerne kan anvise ovennævnte grupper til.

Dette kan sikkert løses ved at lave en lovgivning om, hvilke boliger kommunerne kan anvise til. Samtidig vil det frie boligmarked formentlig medføre så store forskelle i regionalt og nationalt lejeniveau, at det kan blive nødvendigt at udforme en form for boligstøtte, som ikke begrænses af et huslejeloft. Samtidig må man sikre tilvejebringelsen af boliger til fysisk og psykisk handicappede, fordi de fysisk er indrettet på en særlig måde.

Hvis disse boligsociale opgaver også kan varetages i et ellers frit boligmarked, vil vi få en samlet model, der også giver plads til de, der ikke tilhører det store flertal.

Særlig sagkyndig, Finn R. Førsund

Formandskapets diskussionsoplæg er altid spennende lesning, spesielt for en som kommer udenfra. Det gir et meget interessent bilde av aktuelle problemstillinger i dansk økonomi. De empiriske analyser er forankret i relevant økonomisk teori, de siste tilgjengelige analysemetoder tas i bruk og ny innsikt presenteres.

Jeg vil peke på noen sentrale punkter i kapitlene II og III.

Det prinsipielle utgangspunkt for skatteoppkrævning er å gi plass for offentlig bruk av ressurser på bekostning av privat sektor. Det er for så vidt ikke nødvendig å kreve inn penger, men i en markedsøkonomi vil dette være nødvendig for å unngå ødeleggende inflasjon. Hvor mye privat sektors ressursbruk må dempes kan kalles det reelle skattetrykk. Men jeg vil her bemerke at begrepet optimalt skattetrykk ikke har noen faglig basis i økonomifaget. Hvor stort omfang offentlig sektor skal ha, er et politisk

spørsmål, ikke et fagøkonomisk.

Det faglige problem med beskatning er ikke at bruk av ressurser i privat sektor klemmes ned, men at den måten dette gjøres på, kan skape utilsiktede vridninger eller tilpasninger i hvordan privat sektor disponerer sine ressurser, herunder arbeidstilbudet. Det er disse effekter som er effektivitetstapet ved beskatningen.

Beskatning har også et fordelingsmål. Det ville være interessant om det kunne skilles mellom effektivitetstap som skyldes de spesielle skatteformer som brukes for fordelingsmål, og de andre effekter som skyldes beskatningen generelt. Det kan være slik at de negative virkninger varierer med skattenivåets størrelse. Dette vil i seg selv som nevnt ovenfor ikke gi grunnlag for å snakke om optimalt skattetrykk, men kan være interessant informasjon for politikerne i deres valg. Det er en voksende internasjonal litteratur om virkninger på arbeidstilbud av skatter basert på både mikroøkonometriske studier av arbeidsmarkedet og økonomiomfattende numeriske generelle likevektsmodeller. Det gis en utnerket oversikt over problemstillingne i litteraturen.

Det er spesielt konflikten mellom effektivitet og skatteformer som tilgodeser fordelingsmål som har vært analysert i litteraturen. Flere nylige studier (f.eks. fra USA og Norge, ikke nevnt i litteraturoversikten), viser at systemer med flat inntektsskatt (med bundfradrag) på et atskillig lavere nivå enn aktuelle gjennomsnittsskatter gir lavere effektivitetstap enn eksisterende tradisjonelle progressive skattesystemer. Utgiftskatter gir mindre effektivitetstap enn progressive inntektsskatter.

I en delvis partiell modell vises det en rekke interessante skatteeksperimenter for Danmark. Grensen for topskatten kan heves vesentlig med høy inndekning fordi arbeidstilbudet øker. Dette gjelder også i noe svakere grad for mellomskatten, mens heving av bunnfradrag ikke har så høy automatisk inndekning, men det er viktig å merke seg at ingen skattenedsettelse er fullt selvfinansierende. Dynamisk skattepolitikk med mer overdekning har ingen tilhengere i Det Økonomiske Råd.

Temaer som skattenivå og migrasjon, grensehandel, skatteunndragelse via utlandsoverføringer, gis interessent empirisk behandling, men jeg vil nøye meg med å kommentere beskatning av petroleumsressurser og grønne skatter.

Det er vel kjent at kulbrinte-skatten er helt unik. Den har så lang gitt null proveny, og jeg tror dette vil vedvare selv om rapporten antyder noen beskjedne beløp fremover, og den er maksimalt vridende. For hver krone investert kan det trekkes fra kr 2.50 i skatten. Uproduktive investeringer blir i høy grad stimulert, for å si det mildt. Det generelle problem er å beskatte inntektene nøytralt i forhold til valg av løpende utvinning og letning etter nye forekomster. Samfunnet vil gjerne beskatte den spesielle ressurssrente,

som er en avkastning over den normale kapitalavkastning fordi forekomstene er knappe. I teorien er en nøytral skatt lett å finne. Den beste skatteform er selskapsskatten (overskuddsskatt), men man har problemer med multinasjonale selskaper og flytting av utgifter (f.eks. renteutgifter) hvis skatteregimene er forskjellige mellom land. Dette har så langt delvis torpedert innføring av nøytral beskatning i Norge for petroleumsaktivitet. De internasjonale oljeselskaper er ikke enkle å skubbe seg på, og de lokale ministerier kan få tilfeller av “regulatory capture” og ikke klare å stå imot press.

Det kan være fristende å reklamere for grønne skatter ved å snakke om “doble dividender“. Men jeg vil advare mot denne argumentasjon. Vridende skatter burde endres uten å gå omveien om miljøskatter. Dessuten kan man bli avhengig av et nivå på provenyet som ikke behøvr å være i samsvar med optimal grønn avgift hvis teknikk og etterspørsel endres over tid.

Tittelen på kapittel III om boligmarkedet, “Skævt og ineffektivt”, sier klart fra om hva som er analysens konklusjoner. Det bringes her fram interessant og unik empirisk innsikt. For meg som kommer fra Norge, som har vært utskjelt for å være den siste Sovjetstat, og nylig for å være lik Albania, så er det interessant å merke seg at Danmark sliter med boligreguleringer som omtrent helt er borte i Norge fra slutten av 70-tallet. (Men det kan da også bemerkes at det profesjonelle utleiemarkedet er også omtrent borte). Det er utrolig at et reguleringsregime som koster 30 mld. per år fremdeles består. Det pekes klart på at boligmangel ikke kan være begrunnelsen for regulering, da det jo er selve reguleringen som skaper mangel. Tvert i mot vises det at Danmark internasjonalt har et stort boligforbruk i m² per innbygger. Det er en i starten velmenende, men på sikt destruktiv fordelingspolitikk som ligger bak. Politikerne vil gjerne tilgodese vanskeligstilte. Men det bør dog bemerkes at oppheving av reguleringer jo ikke endrer på boligvolumet, velferden er der altså som potensiale. Målrettede subsidieer til personene med problemer ville være suverent kostnadseffektivt. Den mest interessante informasjon er at fordelingspolitikken har spilt fallit. Det dokumenteres at det er de mer velstående som tjener mest på reguleringene. Alle velkjente svakheter ved regulering viser seg å være tilstede i Danmark: redusert mobilitet, redusert nybygging og utvikling av svarte markeder og under bordet betalinger. Det er også viktig for politikerne å være klar over at de fire boligmarkeder henger sammen: underprising i et regulert lejemarked har virkninger i ejermarkedet med gale signaler til nybygging i f.eks København av luksusleiligheter. Ved deregulering vil pris på ejerleiligheter i København falle. Det er derfor ikke sikkert at en eventuell frykt for at et markedssystem vil virke segregerende er velbegrunnet.

Som tema for videre analyse kan man undersøke hvorfor systemet ikke er endret, da dette virker så opplagt som en god ide. Grupper som tjener og grupper som taper bør da identifiseres eksplisitt. Hvorfor nøler politikerne?